

Universitätsbibliothek Wuppertal

**DIONYSII || LAMBINI MON-||STROLIENSIS RE-||GII
PROFESSORIS,|| IN || Q. HORATIVM FLACCVM EX FIDE
ATQVE || AVCTORITATE COMPLVRIVM LIBRORVM
MANV-||scriptorum à se emendatum, et aliquoties
recogni-||tum, ...**

Horatius Flaccus, Quintus

Frankfurt/Main, 1577

Ode 7: Ad Asterien

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-1066](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-1066)

A equorum. Virgil. Georgic. 1. *Nosque ubi primus equis oriens afflavit anhelus.* eodem pertinet principium Phœnissarum Euripid. ὦ τῶν ἐν ἀστροῖς ἕρανοῦ πέμων ὀδόν, καὶ χρυσοκλεμηπίσιν ἐμβεβῶς δίφροις ἥλιε, θεαῖς ἴπποισιν ἐλισσῶν φλόγα. Ως δὲ συζῆθῆβαισι τῇ πότῃ ἡμέρα. Ἀχπῖν ἐφῆκας. id est, ὁ sol, qui viam in astris cæli frangis, quique sedens in curru aureo, celeribus equis flammam voluis, Quam infaustum Thebanis illo die radium immisisti? Postremò interpres Sophoclis in Aiace Mastigophoro de Solis curru hæc scribit: ἥ ἡλιος, ὅς ποιεῖ τὴν ἡμέραν ὅπῃ ἀρματός, φαῖν ὀκείαται, δύο ἴππους ἔχοντα λευκοὺς, χαρόποντα καὶ φαίδοντα, id est, solem, qui diem efficit, aiunt in curru vehi duos equos habentem albos, Charopontem, & Phaëtontem. Horat. carmine sæculari ad Deos. *Alme Sol, curru nitido diem qui Promis & celas.* Idem epist. ad Quint. lib. 1. *Lanum discedens curru fugiente vaporet.* Plautus autem in Amphitr. quadrigas soli attribuit. *signi dic quid est. Me. cum quadrigis sole oriens.* & Accius Melagro, *Sol, qui meantem candido curru, atque equis flammam citatis feruido ardore explicas, Quam natum aduerso augurio & inimico omine Thebis radiatum lumen ostendis inum.* qui versus expressi sunt ex illis

B Euripidis Phœniss. princip. Ω τῶν ἐν ἀστροῖς ἕρανοῦ πέμων ὀδόν, &c. quos modò protuli.

DAMN. QUID NON IMMIN.] Aristot. lib. 4. Physic. audit. de princip. ostendit, omnia, quæ sunt in tempore, non solum tempore contineri necessariò, quemadmodum & cetera, quæ sunt in re aliqua: verbi gratia quæ sunt in loco, loco continentur: sed etiam à tempore affici. solemus enim (inquit) dicere: tempus consumit, & liquefacit: & omnia tempore consenescent, & tempore obliuiscuntur homines, quæ sciunt, potius, quàm discunt: denique nihil tempore fit recentius, aut pulchrius. Tempus enim per se rebus omnibus affert interitum. verba Aristot. sunt hæc, si quis fortè magis delectatur Græcis, quàm Latinis, præsertim nostris: Διὸ ἀνάγκη πάντα τὰ ἐν χρόνῳ ὄντα ἀεὶ ἐλάττωσθαι, ὑπὸ τῷ χρόνῳ ὡς ἅπαντα καὶ τὰλλα, ὅσα ἐν πνίθει ὄντα τὰ ἐν τῷ πότῳ, ὑπὸ τῷ πότῳ, καὶ πάσῃ δὴ πνίθει τῷ χρόνῳ, καθάπερ καὶ λέγειν εἰώδαται ὅτι κατεπίκει ὁ χρόνος, καὶ γηράσκει πάντα ὑπὸ χρόνῳ, καὶ ὀπίλαι δαίνεταί διὰ χρόνον, ἀλλ' ἔμελλε γίνεσθαι ὑπὸ νεόν γεροντιν, ὑπὸ καλόν. φθορὰς γὰρ αἰπὸς καὶ αὐτὸν μᾶλλον ὁ χρόνος.

ÆTAS PARENT.] sic Aratus, Ὄλω χρόσιος πατέρες γινώσκοντες χειροτέρω, ὑμῖς δὲ κακώτερα πέξεισθε. & Lucret. lib. 2. in extr. *Iamque adeo affecta est ætas, essetæque Tellus: Vix animalia parua creat, quæ cuncta creauit Secla, dedique serarum ingenia corpora partu.* & Hom. non vno loco videtur significare, suæ ætatis homines breuioris esse staturæ, quàm superiores heroas illos, vt Ἰλιάδ. ε. ὁ δὲ χερμαδίον λάβει χειρὶ Τυδείδης μέγα ἔργον, ὃ γ' ἔδω ἀνδρὲ φέροιεν, Οἳοι νῦν βροτοὶ εἰσιν. & μ. ὑδὲ καὶ μιν ῥέα Χεῖρὶ γὰρ τῇ ἐτέρῃ φέροι ἀνθρ' ὑδὲ μάλ' ἠβῶν, Οἳοι νῦν βροτοὶ εἰσιν, ὁδ' ὑλοδὸν ἐμβαλ' ἀείρας. id est, hic autem Tydeus saxum in manum sumsit magnum, & graue: quod duo viri non ferrent, quales nunc homines sunt. & lib. 12. neque eum lapidem facile manu altera tollat vir, ne valde iuuenis quidem, quales nunc sunt homines: at hic sublato brachio intorsit, &c. Sic

& Virg. Æn. 12. *Vix illud lecti bis sex cervice subirent, Qualia nunc hominum producit corpora tellus.* Piaget ascribere versus illos Hesiodi vulgati. de atatibus: quarum primam facit auream, vltimam ferream. Platonis autem distichum non præteribo. Διὼν πάντα φέροι δολιχὸς χρόνος οἶδεν ἀμείβειν Οὐνομα, καὶ μορφήν. καὶ φύσιν, ἠδὲ τύχην. quod ego sic verti. *Omnia fert ætas: mutatur tempore longo Fortuna, & forma, & nomen, & ingenium.* quod fortasse adumbrare voluit Virg. Gallo. *Omnia fert ætas: animum quoq,* hic est vnus ex iis locis (sunt enim complures) quos, cum quidam sciret à me in his commentariis tractatos esse: nescio quibus inanis gloriæ stimulis excitatus, in commentarios quosdam à se editos retulit. De qua iniuria & per litteras, & coram cum eo exposulauit. questus sum etiam apud clariss. quendam virum de me, ac de illo optimè meritum.

MOX DATVROS PROGENIEM VITI- o s.] mox, id est, paullo post. profert hunc locum Seruius ad illum Virg. Gallo. *Teq, adeo, quem mox quasint habitura deorum, Concilia, &c.* Obserua autem hic bellam & venustam gradationem, vt appellant rhetorici magistri, à præterito tempore in futurum progredientem, hoc modo: parentes nostri suis auis sunt peiores. nos parentibus sumus nequiores, progenies nostra nobis deterior futura est.

AD ASTERIEN.
Ode 7.

Consolatur eam, de viri sui absentia mœstam, ac sollicitam.

Quid stes, Asterie, quem tibi candidi
Primo restituent vere Fauonij,
Thyna merce beatum,
Constantis iuuenem fide
Gygen? ille notis actus ad Oricum
Post insana Capræ sidera, frigidas
Nocteis, non sine multis
Insomnis lacrymis agit.
Atquin sollicita nuntius hospita
Suspirare Chloën, & miseram tuis
Dicens ignibus vri,
Tentat mille vaser modis.
Vt Præctum mulier perfida credulum
Falsis impulerit criminibus, nimis
Casto Bellerophonti
Maturare necem, refert.
Narrat pene datum Pelea Tartaro,
Magneffam Hippolyten dum fugit ab-
stinens:
Et peccare docenteis
Fallax historias monet,

A Frustrà nam scopulis surdior Icari
 Voces audit adhuc integer. at, ibi
 Ne vicinus Enipeus
 Plus iusto placeat, caue:
 Quamuis non alius flectere equum sciens
 Equè conspicitur gramine Martio:
 Nec quisquam citus aequè
 Tusco denatat alueo.
 Prima nocte domum claude. neq; in vias
 Sub cantu querule despice tibia:
 Et te saepe vocanti
 Duram, difficilis mane.

QVID FLES] quid flendo desideras absentem amicum, quem, &c. Ex ipso nomine, quod non est Romanum, hanc puellam esse meretricem, non matrem familiàs perspicuum est. In quibusdam sanè libris manuscr. talis inscriptio est, *Ad Asterien meretricem.*

CANDIDI] vel eò candidos dixit, quia veris sunt nuntij: vel quia virum desideranti vxori sunt restituri: vt Catullus *candidos soles* dixit, id est, iucundos. *Fulsere quondam candidi tibi soles.* Vide quæ annotaui ad Saty. 9. lib. 1. ad illum locum. *hunc sine Solem Tam nigrum, &c.* vel quia serenitatis effectores, aut sereni, quasi *αιδρημένοι*. quod tamen minus probat aliquis, propterea quòd epithetum *αιδρημένοι*, Boreæ tribuitur ab Homero. Dicamus igitur, candidos esse dictos fauonios, quia ver, cuius sunt nuntij, & quasi *αιδρημένοι*, tepidum est, & quia *Frigora mitescunt Zephyris*, vt est in Od. 7. lib. 4. sic Virg. Georg. 2. *Parturit almus ager, Zephyrique tepentibus auris, Laxant arua sinus:* vel candidos intellige lætos, & iucundos, vt nigra ferè omnia, tristia sunt.

THYNA] id est, Bithyna, seu Bithynica. Cat. ad Sirmionem. *Vix mi ipse credens Thyniam, atque Bithynos Liquisse campos.*

C **THYNA MER. BEATVM**] locupletatum mercibus è Bithynia aduectis.

CONSTANTIS IUVENEM FIDE] cod. manu scripti. Iann. Vrf. duo Vatic. cum quibus congruit Tornesian. nisi quòd in eo scriptum erat, *fidi*, non sine litura, habent *fide*: alij duo vaticani, Clericanus, Ruffardinus vnus, Nicot. vnus, *fidei*. vtraque lectio probabilis est. Nam si *fidei* probabimus, erit, distyllabum: si *fide* patrius casus erit antiquus: non sextus aut septimus: qua de re alibi. constantis autem fidei Gygen dixit, id est, in amore mutuo perseuerantem.

ILLE NOTIS ACT.] ille (inquit) notis, seu austru pulsus ad Oricum, nocteis frigidis traducit, ipse infons, id est, somni expers, non sine lacrymis. significat autè, Gygen non sua sponte tam diu abesse à patria, & à suis, sed tēpestate rerētum, atq; à reditu prohibitum, magno huius puellæ desiderio affici, nocteisq; insomneis curis somnum adimentibus, traducere, siue sit vxor, siue amica.

ORICVM] portum, & oppidum in Epiro: de

quo Cat. lib. 3. de bello ciuili. *At ille expositis militibus, eodem die ad Oricum proficiscitur: quò cum venisset L. Torquatus, &c.*

POST INS. CAP. SID.] posteaquam Capra, & Hædi occiderunt. *insana* autem appellat, quia eorum ortus magnas tempestates excitat. sic Od. 30. huius lib. *Aquilonem impotentem* dixit, & Catul. *impotentia freta.* Oritur autem Capra ortu (vt loquuntur) matutino, sole Capricornum prætereunte circiter solstitium brumale. De capra & hædis sic Aratus. *Ei δὲ τοὶ ἠνίοχον τε καὶ ἀσέρας ἠνίοχου Σκέπιδου δοκεῖ. καὶ τοὶ φάπης ἠλυθεν αἰγὸς αὐτῆς, ἠδ' ἐπίφρον, οἷ' εἰν ἀλὶ πορφυρέου Πωμάκις ἐσκέψαντο κεδυζόμενος αἰθρώπης, &c.* quorum versuum hæc sententia est. *Si verò tibi aurigam, & auriga sidera contemplari libet: & si ad tuas aureis Capra & hædorum fama peruenit, qui saepe in mari vasto lactatas videre ratcis, hominesque pauentes, &c.*

ATQVIN SOLLICITÆ NVNTIVS] Atque nuntius (inquit) à Chloë ad virum, seu amicum tuum missus, narrans ei illam eius amore perire, conatur eum variis modis corrumpere, & labefactare: affert exempla Bellerophontis & Pelei, qui dum mulieres amantes spernunt, ac repudiant, in maximum vitæ discrimen adducti sunt. *Atquin* habent omnes ferè libri veteres: eos sequor. Vulgati, *Atqui.*

HOSPITÆ] Chloës, quæ tuum virum amat.

TVIS IGNIBVS] id est, eò amore, quo tu virum, se potius amicum tuum complècteris. igneis autè p amore poni non est nouū. sup. Od. 27. lib. 1. *Non erubescendis aduris Ignibus.* & Od. 13. eiusd. *arguens Quam lentis penitus macerer ignibus.* Virg. in Palam. *meus ignis Amyntas.* Idem Daphnid. *Incipe Mopse prior, siquos aut Phyllidis igneis, &c.*

VR I] Od. 14. ad Mæcenat. epod. *Vreri ipse miser.* & Od. xi. ad Pectium. *Amore, qui me præter omneis expetit Mollibus in pueris, Aut in puellis vrere.* Virg. Alex. *Me tamen vrit amor.*

VAFER] callidus, astutus, vt Saty. 3. lib. 2. *Quo vaser ille pedes lauisset Sisyphus are.* & Saty. 2. lib. 1. *Illum aut nequities, aut vafri inscitia iuris.*

VT PROETVM MVLIER] Bellerophon cum prius Hipponis appellaretur, postea Bellerophon, seu Bellerophonta dictus est. Erat autè re, & natura, Neptuni: verbo, & opinione hominum, Glauco filius. Accepto igitur à Neptuno, Pegaso equo alis prædito, qui ex eo appellationē traxerat, quòd è collo Medusæ exsilierat, eo sublimis per medium aëra vehebatur. Atque interfecto quidem Bellero, cum Argos profugisset, vbi regnum Prætus obtinebat, ab eo cadis à se admiffæ expiationem consecutus, & apud eum aliquandiu commoratus est. Interea Antèa Præti vxor Bellerophontis amore capta, eius complexum, & concubitum exoptabat, eoque potiri magnopere cupiebat. Is ab hoc flagitio auertus, negabat se vlla condicione adduci posse, vt tantum dedecus admitteret. Antèa verita, ne illum suum amorem Præto indicaret, ac renuntiaret, præoccupatis Præti auribus, quæsta est illum sibi stuprum inferre esse conatum. Qua re audita, & credita, Prætus cum

A eum sua manu quidem interficere noluit, sed in Lyciam ad focerum Iobatum misit cum litteris in eius perniciem scriptis. cetera, quæ ad hunc locum non pertinent, suo loco dicentur ad Od. xi. lib. 4. versus autem Homeri, qui hanc siue historiam, siue fabulam exponunt, sunt *ἰλιάδ. ζ. Τῶ δὲ γυνὴ Προίτη ἐπιμήγατο δὴ Ἄγνια Κρυπιδίη φιλότιπ μισημένη, ἀλλὰ τ' ἔπι Πείθ' ἀγαθὰ ἀφρονέοντα δαίφρονα Βελλεροφόντιω. Ἡδὲ Λευδομένη Προίτην βασιλῆα παροσῆδα. Τετάρτης ὦ Προίτ' ἢ κακίαν Βελλεροφόντιω, ὅς μ' ἔδειξεν φιλότιπ μισημένη ἐκ ἐδελοῦση, &c.* id est, Eum autem Præti vxor nobilissima fœmina Antea ita insanè & perditè amavit, vt cum eo commisceri concupierit: sed Bellerophonti, vt pote cordato, & prudenti persuadere vt tantum flagitium admitteret, non potuit. Illa autem mentiens ita cum Præto locuta est. Aut morere Præte, aut Bellerophontem occide, qui mecum per vim rem habere conatus est.

CRIMINIBVS] criminationibus, vt Saty. 3. lib. 1. *vbi acris Inuidia, atque vigent vbi crimina.* & epist. ad Loll. lib. 1. *Vt, penitus notum si tentent crimina, seruos.* Varro lib. 8. de lingua Latina, *ae singula crimina, que dicunt in analogias, soluemus.*

B MATVRARE NECEM] accelerare. sic Virg. lib. 1. *En. Maturate fugã, regia, hæc dicite vestro.* &c.

PENE DATVM PEL. TART.] Creteis, seu Hippolyta Hippolyti filia, Acasti vxor, Pelei amore capta, cum eum ad stuprum sollicitasset, neque ei persuadere potuisset. dolore, odiòque incensa, prior eum apud Acastum criminata est, vt improbum, & vim sibi inferre conatum. Ille autem his auditis, suòq; consilio celato, ac dissimulato, eum in Pelij montis solitudines, quasi aliud agens, deduxit. quo dormiente inter Centauros relicto, domum reuersus est. Dij autem Pelei miserti, eiq; suam integritatem, ac temperantiam perniciosam esse iniquum arbitrati, Vulcanum ad eum miserunt. Hic ei gladium donauit, quo Centauros in se irruenteis perculit, atq; interfecit: reuersusq; in Thesfalam Acasto bellum intulit, & Iolcum expugnauit. Hæc Pindari interpres, & Pindarus ipse Nem. carmine quarto, & quinto: quibus duobus in locis hanc historiam persequitur, sed multo fusius quinto. verba Pind. sunt hæc, *Αἰ δὲ (de Musis loquitur) παρώπων μὲν ἕμνασαν Διὸς ἀρχόμεναι σμινὰν θέπι, πηλεῶν, ὡς πιν ἀβρα κρηπίς ἰππολύτα δόλω πειδάσαι ἤθελε ζυγέωσαν Μαγνήτων σκοπὸν πείσαισ' ἀνοίταν ποικίλοις βραλεύμασι. Λεύσαν δὲ ποιητὸν σωπέταξε λόγῳ ὡς ἀρα νυμφείας ἐπεῖρα κείνος ὄν λέκτροις ἀκάσου ἐνάς. τὸ δ' ἐναντίον ἔσαν. πολλὰ γὰρ μὲν παντὶ θυμῷ παρφαμένα λιπάνευεν. τὸ δ' ὄργαν κνίζον αἰπινοὶ λόγῳ. ἐνθὺς δ' ἀπανάνατο νύμφαν, ξενίε πατρὸς Χόλον δείσας.*

C *i. illæ autem primùm cantu suo laudarunt, principio à Ioue ducto, venerandam Thetin, & Peleum: quemadmodum eum tenera Hippolyta Creteis dolo illaqueare studuerit, cum ipsa vxor, virum suum Magnetum regem callidis consiliis induxisset. Mendacem autem & fictum coagmentauit sermonem, illum Acasti cubile, vt cum eius sponsarem haberet, inire voluisset. At longè aliter erat. ipsa enim sæpe eum blandis verbis, toto pectore supplex orauerat. At illius animum offendebant difficiles, & ardui sermones, & continuò aspernatus est fœminam maritam, Iouis*

D hospitalis iram veritus. eadem ferè leguntur apud Apollonij interp. lib. 1. in quarto porro carmine ait Acastū Peleo dormienti insidias gladio summa arte fabricato, struxisse: Chironem autem ei subuenisse, casumque mortiferum à Ioue cogitatum ab eo depulisse. verba Pindari sunt hæc, *Τὰ δαιδάλα δὲ μαχάρρα φύτενεν οἰθάναν ὅκ λόχῳ πελῆαο παῖς. ἀλαλκὴ δὲ Χείρων, καὶ τὸ μῦθον δίδον περφαμένον ἔκφερον.*

ET PECCARE DOCENTEIS, &c.] monet eam historias, id est, redigit ei in memoriam, vel proponit historias, quæ peccandi rationem, ac viam ostendunt. Lege Euripidis Hyppolytum coronatum, & annot. ad Od. 7. lib. 4. de Hippolyto.

NAM SCOPVLIS SVRDIOR] significat, eum non moueri, neque flecti verbis nuntij illius à Chloa missi. Sed quo modo audit, si surdior est Icarei maris scopulis? audit ille quidem: sed audit integer, ita audit, vt non commoueatur, neq; det manus. non adducitur eius oratione, vt tui oblitus amorem suum in Chloen transferat. Non temerè autem, neq; sine arte Horatius Asterien in officio cōtinere, & ab amore alterius viri deterrere volēs, commemorat ei sui viri constantiam, & continentiam, & fidem. Nam si contrà credat illa, Gygen virum suum aliò animum appulisse: facile sit ei persuadere, vt alterius viri libidini obtemperet: Nihil est enim, quod mulieri nuptæ actiorem dolorem inurat, quòdque magis eam à viro alienet, quàm pellex. Testem citabo Eurip. Androm. *καὶ γὰρ θυγατρί, μεγάλη γὰρ κρίνω τὰ δὲ λέχους σέρεσσαι, σίμμαχος καὶ σισαμαί. Τὰ μὲν γὰρ ἄλλα δεύτηρ' αὐτὰρ οἰ γυνή: Ἄνδρὸς δὲ ἀμαρτάνεσα, ἀμαρτάνει βίη. id est, & ego filia (graue enim esse existimo, lecto priuari) adiutricem me præbeo. Nam ceteros casus moderatè ferre debet mulier, sed viro orbata, orbatur vita. Quemadmodum autem Homerus dicere solet *κῦμα κωφόν*: id est, fluctum surdum, qui non edit sonitum, seu qui non auditur, & *βέλος κωφόν* dixit *ἰλ. λ.* telum, quod haud magno admodum impetu venit: sic & Horatius scopulos surdos, qui nullum sonitum edunt: nisi dicamus surdos eò esse dictos scopulos, quia nauis tempestate iactatis & opem implorantibus nō respōdeāt, & quia vota facientis nō audiāt: quale illud Od. 17. epod. *Non saxa nudis surdiora nauitis.**

F INTEGER] incorruptus, vt Od. 4. lib. 2. *Brachia, & vultum, tereieisq; suras Integer laudo.* & sup. Od. 4. huius lib. *& integra Tentator Orion Diana.*

AT, TIBI NE VICINVS] virum habes in suo erga te amore obfirmatissimum, & constantissimum: sed tu vide, ne te Enipeus vicinus quantumuis equitandi, & natandi, & ceterarum artium peritissimus, labefactet, & percellat.

FLECTERE EQVVM SCIENS] in eo equitandi scientia maximè vertitur, vt equus sellori frenum moderanti pareat, & quamcumq; in partem velit ille, sequatur. quod declarat locus Celsaris lib. 4. de bello Gallico, vbi & eodem verbo vsus est, loquens de essedariis Britannicis. *ac tantum vsu quotidiano, & exercitatione efficiunt, vt in declui, ac præcipiti loco incitatos equos sustinere, & breui moderari, & flectere, & per temonem percurrere, & in iugo insistere, & inde se in currus citissime recipere possint.* sic Virg. *En. 1. caloz, inuectus aperto Flectit equos.*

A & 9. *Flectere ludus equos, & spicula tendere cornu.*
 GRAMINE MARTIO] cāpo Mart. Od. 1. li. 4. iam
volucrem sequor Te per gramina Martij Campi, &c.
 TVSCO DENATAT ALVEO] secundo flu-
 uio natat. decursionem Tiberinam significat. vi-
 de annotation. ad illum locum, *Cur timet flauum*
Tiberim Tangere? &c. Od. 8. lib. 1.

PRIMA NOCTE] prima noctis parte.

QUERVLÆ TIBIÆ] cuius cantu Enipeus,
 aut quiuis alius amator, se amore tui perire signi-
 ficet, queraturque se immeritò abs te sperni. Lu-
 cret. lib. 4. *Chordarumque sonos fieri, dulcisque que-
 relas, Tibia quas fundit digitis pulsata canentium.*
 Idem lib. 5. *Inde minutatim dulcis didicere quere-
 las, Tibia quas fundit digitis puls. can.* sic Hor. Od. 2.
 epod. *Queruntur in siluis aues.* μινυρισμους dicunt Gre-
 ci, ita canere, & taleis querelas, μινυρισμους appel-
 lant. Profert hunc locum Seruius ad illum Virg.
 versum Georg. 3. *Et cantu querula rumpent arbu-
 sta cicade:* vbi querula interpretatur canore.

DESPICE] deorsum aspice.

B DVRAM] id est sauiam, & difficilem, & inexo-
 rabilem, seu illiberalem. Sic patres seueriores, duri,
 & ferrei appellatur: ex quo duritas. Cic. in Caton.
quanta in altero duritas? Sic enim legi malo, re-
 clamante & inuito Nonio, quàm duritas.

DIFFICILIS] saua & inexorabilis, & inex-
 pugnabilis. χαλεπή. sic Od. 10. eiusdem lib. *Non te*
Penelopen difficilem prociis Tyrrhenus genuit parens.
 Iam hoc totum *difficilis mane*, Græcorum more
 dictum, χαλεπή ὄσα διατέλει.

AD C. MÆCENATEM.

Od. 8.

Cur Kalend. Martiis, cum vxorem non habeat,
 nihilominus sacrificet, & epuletur tamen.

Martiis celebs quid agam Kalendis:
 Quid velint flores, & acerra turis
 Plena, miraris, positusque carbo in
 Cæspite viuo,

C Docte sermones utriusque linguae,
 Voueram dulcis epulas, & album
 Libero caprum propè funeratus
 Arboris ictu.

Hic dies, anno redeunte festus,
 Corticem astrictum pice demouebit
 Amphora, fumum bibere instituta
 Consule Tullo.

Sume Mæcenas cyathos amici
 Sospitis centum: & vigiles lucernas
 Perfer in lucem: procul omnis esto

Clamor, & ira:

Mitte ciuileis super vrbe curas
 Occidit Daci Cotisonis agmen:
 Medus infestus sibi luctuosus

Disidet armis:

Seruit Hispanæ vetus hostis ora
 Cantaber, sera domitus catena:
 Iam Scythæ laxo meditantur arcu
 Cedere campis.

Negligens, ne quæ populus laboret,
 Parce priuatus nimium cauere.

Dona presentis rape latus hora:
 Linque seuera.

MARTIIS CÆLEBS QUID AGAM] Ka-
 lendas Martias & amantes, & mariti religiosè co-
 lebant: illi, vt à puellis suis, hi vt ab vxoribus gra-
 tiam iniret: illi, vt omnia sibi lata & secunda in a-
 more euenirent: hi, vt vxores castas & pudicas ha-
 berent domi. Itaq; solebant vtriq; ad matronas &
 ad amicas munera mittere. Atq; iccirco Iuuenalis
 Kal. Mart. *famineas* appellat. & Mart. eadē Satur-
 nalia *muliebria*. Scis certè, puto, vestra iā venire Sat.
 Mart. kal. *Tum reddam tibi Galla, quod dedisti.* Ti-
 bull. lib. 3. *Martis Romani festa venere kalenda.*
 Exoriens nostris hic fuit annus auis: *Et vaga nunc*
*certa discurrunt vndiq; pompa, Pèrg, vias vrbis, mu-
 nera, pèrque domos. Dicite Pierides, quoniam donetur*
honore seu mea, seu fallor, cara Neera tamen. cole-
 bant eundem diem & puellæ. Idem Tibull. lib. 4.
*Sulpicia est tibi culta tuis Mars magne kalendis: Spe-
 ctatum è calo (si sapi) ipse veni.* mittebāt & sua ma-
 tronæ munera. Plaut. in Milite glor. *Damihivir,*
kalendis que mittam, quom Martia venerint, &c.
 Martias autē Kalendas matronæ celebrabant (in-
 quit Festus) quòd eo die Iunonis Lucinæ ædes colli-
 cæpta est. Seruius autem ad eum Virg. locū Æn. 8.
*Tatiog, seni, Curibusq; seueris: Iure, inquit, dixit se-
 ueris. Cum enim filias perdidissent Ceninenses, An-
 temnates, Crustumij, Sabini, ceteris quiescentibus, soli*
*Sabini bellum susceperūt: qui interuenientibus trigin-
 ta feminis iam enixis, de illis, que rapta fuerant, pacē*
*fecerunt: ex quarum nominibus curia dictæ sunt. Pra-
 terea in communem mulierum honorem kal. Martia*
feminis dicata sunt. Horat. *Martiis celebs quid agam*
kalendis. Iuuenal. *Munera femineis tractat secreta*
kalendis. Nec enim aliter congruit kalendas Martias
*esse feminarū, nisi quia femina, vt diximus, bella seda-
 rūt.* Hactenus Seruius, quæ mihi indicauit Germ.
 Valens Pimpūtinus. Nomē, kal. secut⁹ & nobiliū
 grāmatorum auctoritatem, & veterum marmo-
 rum, ac lib. testimonium, & doctorum virorum
 vsū, per K, excudendum curauit.

CÆLEBS] qui nec vxorem, nec vllam femi-
 nam, quæ mihi vxoris loco sit, domi habeam.

IN CÆSPITE VIVO] sup. Od. 19. lib. 1.
Hic viuum mihi cæspitem, hic Verbenas pueri ponite.

ET ALB. LIBERO CAPR.] cur Baccho
 caper immoletur, omnibus notissimum est. Virg.
 Georg. 2. *Non aliam ob causam Baccho caper om-
 nibus aris Ceditur.* notū est illud epigramma, quod
 extat epigrammatum Græcorum lib. 1. cuius hæc
 sententia est, *Etiam si radicitus caper vitem de-
 palcat, tantum tamen vini prolaturam, quantum*
 satis